

Asia: VN/7272/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 1 §:ään – Soveltamisala

Era kommentarer om 1 § – Tillämpningsområde

- Luonnonvarakeskus näkee lakiesityksen tärkeänä keinona edistää tuulivoimatuotannon kestävyyttä ja hyväksyttävyyttä.
- Lakiesityksen linjaus jättää napakorkeudeltaan alle 30 metriä korkeat, pääasiassa kotitarvekäyttöön tarkoitetut mikro- ja pientuulivoimalat purkamista koskevan sääntelyn ulkopuolelle on tärkeä, sillä se tukee kansalaisten mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti energiamarkkinoille.

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa

Era kommentarer om 2–3 § – Nedmonteringsskyldighet och nedmonteringens omfattning i vissa situationer

- Mahdollisuus poiketa purkamisvelvoitteesta silloin, kun jo aiemmin rakennettujen tuulivoimaloiden purusta aiheutuisi enemmän ympäristöhaittaa kuin hyötyä, on syytä sisällyttää lainsäädäntöön. Perusteet purkamisvelvollisuudesta poikkeamiselle on tuotava selkeästi esiin purkamisen ympäristövaikutuksia koskevassa taustaselvityksessä. Niistä tulisi myös laatia valtakunnallinen ohjeistus, joka varmistaa yhdenmukaiset menettelytavat eri puolilla Suomea.
- Koskien tulevia hankkeita, purkamisen aiheuttamat ympäristöhaitat tulee vastaisuudessa huomioida hankkeen suunnitteluvaiheessa osana YVA-selvityksiä. Rakentamisen ja purkamisen aiheuttamat haitat esimerkiksi pohjaveteen ja uhanalaisiin lajeihin ovat samanlaiset. Siten pohjavesialueiden ja luontoarvoiltaan herkkien kohteiden käyttö turbiinien rakentamiseen tulee jatkossa ylipäätään välttää.

Kommenttinne 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset
Era kommentarer om 4–6 § – Bestämmelser om säkerheten

- Purkuvakuudet tulee määritellä riittävän korkealle tasolle, jotta ne kattavat purkukustannukset täysimääräisesti huomioiden voimalan elinkaari ja sen myötä kustannustasojen nousu sekä mahdolliset julkisoikeudelliset saatavat. Näin vältetään siltä, että purkukustannukset siirtyisivät kuntien vastuulle.
- Vakuudelle tulee laatia valtakunnallisesti yhdenmukaiset laskentaperusteet ja seurantajärjestelmä.
- Purkuvakuuden ja sen riittävyyden tulee olla edellytyksenä hankkeen rakennusluvalle.

Kommenttinne 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen
Era kommentarer om 7 § – Föreläggande om nedmontering

-

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi
Era kommentarer om 8 § – Kraftverksägarens konkurs

- Purkuvakuuden suuruuden, ylläpidon ja valvonnan tulisi olla sillä tasolla, että voimalan omistajan konkurssi ei ole esteenä tuulivoimalan purkamiselle suunnitellulla ja hyväksytyllä tavalla.

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu
Era kommentarer om 9 § – Avgift som betalas till kommunen för myndighetsuppgifter

-

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin
Era kommentarer om 10 § – Hänvisning till strafflagen

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo
Era kommentarer om 11 § – Ikraftträdande

-

Kommenttinne 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa
Era kommentarer om 56 b § – Rivningslov för landbaserade vindkraftverk

-

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykälää
Era kommentarer om övriga paragrafer som föreslås bli ändrade i bygglagen

-

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

Era kommentarer om den utredning av kostnaderna för nedmontering av ett landbaserat vindkraftverk som fogas till ansökan om tillstånd att bygga ett landbaserat vindkraftverk

-

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

Era kommentarer om bedömningen av konsekvenserna

-

Muut kommenttinne hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Övriga kommentarer om den allmänna motiveringen till utkastet till regeringsproposition (kapitlen 1–12, med undantag av kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

-

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Allmänna kommentarer om utkastet till regeringsproposition

Hallitusohjelman kirjauksen taustalla oleva huoli siitä, kenellä on vastuu tuulivoimaloiden purkamisesta, sen kustannuksista ja ympäristön tilasta, on aiheellinen ja perusteltu. Lainsäädännön avulla voidaan vastata yhteiskunnallisessa keskustelussa esiintyviin huoliin siitä, miten uusiutuvan energian – ja laajemmin vihreän siirtymän – ympäristöhyödyt ja haitat jakautuvat. Tämä parantaa myös uusiutuvan energian sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Samalla myös tuulivoimasektoriin kohdistuvan sääntelyn tulee säilyä alan toimijoiden näkökulmasta ennustettavana ja muihin energia- ja teollisuussektoreihin nähden tasapuolisena. Näin Suomen asema houkuttelevana vastuullisen uusiutuvan energian ja vihreän teollisuuden investointikohteena on mahdollista säilyttää myös jatkossa.

Osoitettaessa kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle uusia tehtäviä, tulee ohjeistuksen ja koulutuksen ohella varmistaa, että kunnalla on riittävä henkilöstöresurssi hoitamaan tehtävät laadukkaasti. Huomiona kuitenkin, että kunnat hyötyvät tuulivoimasta verotulojen muodossa. Osa näistä tuloista voitaisiin korvamerkitä esimerkiksi voimaloiden purkamisesta aiheutuvaan rakennusvalvontatyöhön ja mahdollisiin julkisoikeudellisiin toimenpiteisiin.

Lausunnon laativat

Anne Tolvanen, Hanna Lempinen ja Eija Pouta / Luonnonvarakeskus

Lehto Jani
Luonnonvarakeskus

Tolvanen Anne
Luonnonvarakeskus